

ДО НАУЧНОТО ЖУРИ

формирано във връзка с конкурс за получаване на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право (Гражданско и семейно право), обявен от Софийския университет „Свети Климент Охридски“

СТАНОВИЩЕ

от Ангел Симеонов Калайджиев, професор в юридическия факултет на Софийския университет „Свети Климент Охридски“, д.ю.н.

1. Информация за конкурса

По обявения от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ конкурс за „доцент по право (Гражданско и семейно право)“ в образователно направление 3.6, обявен в „Държавен вестник“, бр. 57 от 26.06.2020 г., участва един кандидат – Венцислав Людмилов Петров, главен асистент в юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, катедра „Гражданскоправни науки“.

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Гражданскоправни науки“ към юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Участвам в състава на научното жури съгласно Заповед № РД 38-255/06.07.2020 г. на ректора на Софийския университет.

2. Информация за кандидата

Венцислав Петров се е дипломирал в юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2009 г. През 2010 г. е придобил юридическа правоспособност след преминал стаж и полагаане на теоретико-практически изпит пред комисия от Министерството на правосъдието. През 2011 г. е завършил в същия факултет специалност „Международни отношения“, магистърска програма „Частни отношения с презгранични последици в ЕС“.

3. Изпълнение на количествените и качествените изисквания за заемане на академичната длъжност.

На 20.07.2015 г. на Венцислав Петров е дадена научната и образователна степен „доктор по право“ в юридически факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право) след защита на дисертационен труд на тема: „Отмяна на отказа от наследство от кредиторите на наследника“.

Венцислав Петров е утвърден учен в областта на гражданското и семейното право. Автор е на две монографии (едната от които е неговият дисертационен труд), тридесет и две статии и двадесет и един доклада, изнесени на научни конференции след придобиване на академичната длъжност „главен асистент“.

За участие в посочения конкурс главен асистент Венцислав Петров е представил следните трудове: една монография – „Наследяване на задължения и отговорност за завети“, С., „Сиела“, 2020, 460 с., и четиринадесет статии – Съвременната концепция за наследяване на задължения и връзката ѝ с римската familia – В.: *Ius Romanum*, 2017, No.

1, с. 1-10; Възражения срещу съществуването на вземането в производството по чл.135 ЗЗД в съдебната практика. – В: *сп. Търговско и облигационно право*, 2017, № 6, с. 32-39; Активната завещателна дееспособност според проекта за Закон за физическите лица и мерките за подкрепа. В: *сп. Съвременно право*, 2017, № 3, с. 25-33; Промени в уредбата на условията за встъпване в брак според проекта за Закон за физическите лица и мерките за подкрепа. – В: *Приложение на конституционните принципи в публичното и частното право. Сборник с доклади от юбилейна международна научна конференция „25 години юридически факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий и 25 години от приемане на Конституцията на Република България“*. Велико Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2017, с.412-241; Още веднъж за ревандикационния иск от съсобственик срещу трето лица – В: *De iure*, 2018, No. 2. С.169-173; Относно правната същност на иска по чл.30 от Семейния кодекс. - В: *Научни трудове на Русенския университет „Ангел Кънчев“ за 2017 г.*, том 56, серия 7, Правни науки, 2017, с.36-39; Относно наследствената общност. - В: *сп. Собственост и право*, 2018, No. 4, с.43-50; Необходимостта от формиране на маса, от която се възстановява запазена част от наследството. Тенденции в съдебната практика. - В: *сп. Собственост и право*, 2018, No. 12, с.46-51; Местооткриване на наследството според българското право в контекста на правото на ЕС. - В: *Актуални проблеми на позитивното право в контекста на членството на Република България в Европейския съюз*. Велико Търново: Фабер, с.119-124; Joint and several liability and separate liability of the heirs for hereditary obligations – short comparative and historical overview. - In: *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools*. Volume 28, No. 4, 2018, p.114-116; Съпоставка между наследяването и другите способи за смяна на длъжника. - В: *Научни трудове на Русенския университет „Ангел Кънчев“ за 2018 г.*, том 57, книга 7, 2018, с.116-120; Правото на наследяване – римскоправни основи. – В.: *Ius Romanum*, 2018, извънреден брой Theo Noster, Studia in memoriam Theodori Riperkovi, ISSN 2367-7007, с.81-89; Относно същността на негаторния иск като вид петиторен иск и необходимостта от вписването му. – В: *Годишник на Софийския университет „Св. „Климент Охридски“*. Юридически факултет. Том 86. С: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019, с.257-267; Задължението на наследника, приел наследството по описа, за даване на сметка. - В: *Научни трудове на Русенския университет „Ангел Кънчев“ за 2019 г.*, том 58, книга 7.1, 2019, с.114-117.

Венцислав Петров е утвърден преподавател. От 01.09.2011 г. след спечелване на конкурсен изпит Венцислав Петров заема академичната длъжност „асистент“ в катедрата по гражданскоправни науки към юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 27.10.2015 г. и към настоящия момент той заема академичната длъжност „главен асистент“ в същата катедра. Води семинарни занятия и чете отделни лекции по гражданско право – обща част, семейно и наследствено право, облигационно и вещно право. Съгласно Удостоверение № 68/20.07.2020 г., издадено от секретаря на катедрата, през последните 3 учебни години по решение на катедрения съвет на катедра „Гражданскоправни науки“ и факултетния съвет на юридическия факултет е имал аудиторна заетост, както следва – учебна 2019-2020 г. – 570 часа; учебна 2018-2019 г. – 420 часа; учебна 2017 – 2018 г. – 570 ч.

Съгласно академична справка на декана на юридическия факултет на Софийския университет главен асистент Венцислав Петров участва в работата на Кръжока по гражданско и търговско право като един от неговите ръководители от 2011 г. до настоящия момент, а от 2014 г. ръководи представителните отбори на Софийския университет при участието им в двете ежегодни национални състезания по гражданскоправни науки, като за последните пет години ръководените от него отбори са спечелили десерт първи места.

От 01.09.2016 г. той заема академичната длъжност „асистент“ в юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. От 01.03.2017 г. и към настоящия момент заема академичната длъжност „главен асистент“ в същата катедра. Чете лекционен курс по семейно и наследствено право пред студентите от специалност „Право“ в редовна и задочна форма на обучение, както и лекционен курс по семейно право пред студентите от специалност „Социални дейности“ и „Предприемачество в социалната сфера“, провежда семинарни занятия по вещно право пред студентите от специалност „право“ в редовна форма на обучение.

Член е на общото събрание на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ и на комисията по провеждане на избори към общото събрание от 2018 г. и на факултетния съвет на юридически факултет на Софийския университет 2019 г.

На 05.03.2019 г. д-р Венцислав Петров е приет за индивидуален член на Съюза на учените в България. Член е на сдружение „Институт по международно частно право“, на Комисията относно жалби на студенти и оспорване на процедури към Националната агенция за оценяване и акредитация и на дисциплинарно-административния съвет на Националната баскетболна лига.

От 19.01.2011 г. е вписан като адвокат към Софийската адвокатска колегия. Лектор е към Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“. Участва като лектор в семинари на Софийската адвокатска колегия.

4. Съответствие с минималните национални изисквания за заемането на длъжността „доцент“ по 3.6 Право (Гражданско и семейно право) според чл. 105, ал. 1, т. 4 от ПУРПНСЗАДСУ

Научното жури за провеждане на конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по 3.6. Право (Гражданско и семейно право), обявен в бр. 57 от 26.06.2020 г., с явил се единствен кандидат главен асистент д-р Венцислав Людмилов Петров, видно от т.2 от Протокол № 1 от заседанието на журито във връзка с минималните изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности, уредени в ППЗРАСРБ, е приело решение, съгласно което главен асистент Венцислав Петров покрива минималните изисквани точки по всички групи показатели за различните научни степени и академични длъжности, уредени в ППЗРАСРБ: - по буква А – дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, по буква В - хабилитационен труд – монография, по буква Г – научни публикации, по буква Д – цитирания, и въз основа на това го е допуснало до участие в конкурса за заемане на длъжността „доцент“ по 3.6 Право (Гражданско и семейно право).

5. Оценка на представените за рецензиране трудове

5.1. Сред научната продукция на кандидата особено място заема представения от него хабилитационен труд - монографията „Наследяване на задължения и отговорност за завети“. Монографията е с обем 460 страници и се състои от увод, четири глави и заключение. Тя е оригинален труд, съдържащ ценни научни приноси. Работата представлява първото цялостно изследване в българската правна литература на отговорността на правоприемниците на починало физическо лице към неговите кредитори и на заветниците. Трудът съдържа задълбочен анализ на правната уредба, теорията и практиката на тези въпроси от наследственото право.

Авторът е анализирал критично цялата българска литература, посветена на наследяването на задължения и отговорността за завети, както и сериозни чужди – немски, френски, английски, руски, сръбски и македонски изследвания. Задълбочено са обсъдени съвременните теоретични виждания в тази област. Научният апарат е богат, а цитирането е точно и добросъвестно.

В хабилизационния труд авторът е съчетал умело различни методи на научно изследване, което е несъмнено негово достойнство. С най-голям успех в изследването са използвани историческият, сравнителноправният и позитивистичният методи, което се обуславя от спецификата на явленията.

Хабилизационният труд съдържа следните основни научни приноси.

Принос на автора е обединяването в обща система на отговорността на правоприемниците на починало физическо лице към неговите кредитори и към заветниците, независимо от различните правопораждащи юридически факти на тези групи задължения, както и аргументираното становище за това обединяване - общите правила за удовлетворяването на кредиторите на наследодателя и заветниците, от една страна, и конкуренцията между тях при удовлетворяването им от една и съща имуществена маса, от друга страна.

Глава първа, която съдържа сторически и сравнителноправен анализ на наследяването на дълг и съпоставката на този способ с други способи за придобиване на задължение, съдържа следните приносни моменти.

Несъмнен приносен характер има обоснованият извод на Венцислав Петров, че в исторически (с оглед на римското право) и сравнителноправен (с оглед на немското, френското и българското право) план концепцията за наследимост на задълженията на починалия е резултат от трансформацията на разбирането, че наследственото приемство е продължаване на личността на починалия, в концепцията, че наследимостта на дълговете има имуществен характер, т.е. до конструкцията за универсалното правоприемство. Принос на автора е и изводът, че виждането за възможността за наследяването на дълговете на починалото лице е довело до разбирането за възможността за прехвърлянето на задължение между живи лица.

Ново и с приносни елементи е извършеното от автора сравнителноправно групиране на законодателствата в три групи съобразно отношението им към наследяването на задължения.

Принос на автора е обоснованото му разбиране за правната същност на наследяването на задължения като способ за промяна на носителя на задължението по едно правоотношение, както и изводът му, че това е единственият способ за промяна на длъжника *mortis causa*.

Приносен характер има разглеждането на способите за придобиване на задължения като оригинални и деривативни (доколкото традиционно това деление се прилага само при субективните права). Следва да се сподели разбирането на автора, че първичните способи за придобиване на дълг са тези, при които задължението възниква за първи път в имуществото на задълженото лице (например при двустранни и едностранни сделки), докато деривативните способи за придобиване на задължения са юридическите факти, при които едно съществуващо задължение преминава към патримониума на друго (например при заместване в дълг, наследяване на дълг, продажба на наследство, продажба на търговско предприятие).

Принос на автора е анализът на юридическия факт на наследяването на дълг, който е различен при всяка от двете системи на придобиване на наследство – системата на приемането (при която фактическият състав е триелементен) и системата на отказа (при която фактическият състав е двуелементен), както и характеризирането му като сукцесивен и динамичен. Следва да бъде споделено виждането, че и при двете системи за придобиване на наследство наследникът придобива дълговете на починалия в момента на откриване на наследството.

Друг принос на хабилизационния труд е проведеното в него разграничаване между наследяването на дълг и останалите способи за промяна на длъжника – заместване в дълг, субективна пасивна новация, договор за прехвърляне на наследство, доколкото

при наследяването на дълг, за разлика от останалите способи, придобиването на задължението настъпва в рамките на универсално правоприемство *mortis causa* и задължението преминава в същото състояние, в което се е намирало в патримониума на наследодателя.

Глава втора, която изследва особеностите на „наследимостта“ на задължението и разграничава „наследимостта“ от „прехвърлимостта“, съдържа следните научни приноси.

Нов и приносен характер има обобщението кои задължения не са наследими. Приносен характер има и виждането на автора, че в хипотезата на чл. 269 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) задълженията на изпълнителя по договор за изработка не се наследяват, а се сключва нов договор за изработка между възложителя и наследника на изпълнителя. Принос се съдържа и в извода, че при наследяване на дружествен дял се наследяват само имуществените задължения на починалия съдружник, докато неимуществените задължения за наследника възникват на собствено основание.

Следва да се сподели виждането, което има приносен характер, че задълженията, породени от завет, данъкът върху наследството, разносните за погребението на наследодателя и др., не са част от наследството.

Приносни моменти се съдържат в аргументацията по спора дали задължението по чл. 12, ал. 2 от Закона за наследството (ЗН) възниква приживе на наследодателя или се поражда за неговите наследници.

Глава трета, която изследва кръга на лицата, поемащи задълженията на починалия, съдържа следните научни приноси.

Приносен характер има изводът на автора, че наследниците на починалия (по закон или завещание, както и държавата в хипотезата на чл. 11 ЗН) са единствените лица, които придобиват задълженията на починалия. Приносни моменти се съдържат в изследването на различни случаи на завещателни разпореждания, като е посочено в кои случаи се касае за общо и в кои - за частно правоприемство. Принос на автора е и изводът му, че при приживна делба, извършена във формата на завещание, се определят наследници, а не заветници.

Безспорен принос на автора е становището му, че единственият случай, при който заветниците придобиват наследствени дългове, е при завет на съвкупност (на търговско предприятие или наследство). Принос на автора е и изводът му, че лице, на което е завещано право, обременено с ипотека или залог, не придобива задължение от наследствената маса. Друг приносен момент се съдържа в анализа на разпоредбата чл. 66, ал. 2 ЗН и в извода на автора, че в този случай заветниците не придобиват наследствен дълг, а се касае до материалноправно предпочитане на кредитор пред заветник, което се проявява не при принудително изпълнение, а при доброволно изплащане на наследствените дългове и на заветите. Трябва да се сподели разбирането на автора, че тази „прилегия“ възниква само в случаите на ограничена отговорност на автора, че при приемане на наследството по опис и при придобиване от лицата по чл. 61, ал. 2 ЗН. Приносен характер има изводът, че заветникът е лично задължен към кредитора, като задължението му се поражда от юридически факт със следните елементи: приемане на завета от заветника; удовлетворяване на заветника; ограничена отговорност на наследника; невъзможност за удовлетворяване на кредитора. Следва да се сподели и извода, че изпълнителят заветник няма регресен иск срещу наследника, тъй като не е погасил негов дълг. Обоснован е и изводът, че косвеният наследник не попада нито в хипотезата на чл. 66, ал. 2, нито в тази на чл. 68 ЗН.

Приносен характер разкрива и новата аргументация на виждането, че срещу общината (придобила в хипотезата на чл. 11 ЗН) може да бъде упражнено правото по чл. 68 ЗН.

Друг принос се съдържа в извода, че тъй като стоките са родово определени вещи, за кредиторите на наследството възниква правото по чл. 66, ал. 2 ЗН, а не по чл. 68 ЗН.

Приносен характер има и виждането на автора, че върху купувача на наследство не преминават наследствени дългове, защото той ги придобива не пряко, а от наследника-продавач, поради което положението му е подобно на това на трето лице, което замества длъжника в задължението.

Глава четвърта, която изследва последиците от наследяването на дълга и възникването и реализирането на отговорността към заветниците, разкрива следните научни приноси.

Приносен характер има изводът на автора, че наследственото правоотношение се погасява при приемането на наследството, поради което включените в наследството задължения не са елемент от неговото съдържание.

Друг съдържащ се в работата принос е изводът на автора, че задълженията на починалия преминават към наследниците и държавата в същия вид и съдържание, в което се е намирало в патримониума на починалия. Заслужава подкрепа виждането, че промени настъпват в страните (задълженото лице) и с оглед възникването на нови обезпечения на кредиторите на наследодателя, каквото например е правото да се иска отделяне на наследство по чл. 67 ЗН.

Приносен характер има виждането на автора, че смъртта на длъжника следва да бъде уредена като основание за спиране на погасителната давност.

Принос на работата представлява и изводът, че българското право не урежда наследяване на задължения в съотношение, различно от това при дела на наследника от наследството.

Приносен характер има и систематизирането на случаите, при които е възможно в резултат на допълнителен юридически факт (уголемяване на дял вследствие отказ от наследство от друг наследник или възстановяване на запазена част при намаляване на универсално завещателно разпореждане), идеалната част от придобитите задължения да се измени.

Друг принос на автора е изводът му, че уголемяването на дяловете (включително и на дела от наследствените задължения) при отказ от наследство има действие *ex tunc*, като ако наследникът е приел наследството преди друг наследник да извърши отказ, уголемяването на частта от съответния дълг настъпва от момента на приемането.

Приносен характер има и изводът, че при наследяването на дълг за кредиторите на наследодателя възникват допълнителни обезпечения – правото да се поиска отделяне на наследство по реда на чл. 67 ЗН, както и правата срещу заветниците по чл. 66, ал. 2 и чл. 68 ЗН.

Систематизирането на случаите на ограничена отговорност на наследника и извеждането на белезите на неограничената и ограничената отговорност също има приносен характер.

Друг принос на автора е и разбирането му, че държавата отговаря ограничено само в хипотезата на чл. 11 ЗН, но не и в качеството на наследник по завещание.

Следва да бъде подкрепено виждането, че чл. 61, ал. 2 ЗН в частта относно обществените организации е изгубил своето значение и следва да бъде отменен.

Принос на автора е и предложението на автора за изменение на чл. 34, ал. 3 от Закона за общинската собственост с оглед разбирането му, че общината не следва да отговаря ограничено за наследствени дългове в качеството на наследник по завещание.

Друг научен принос се съдържа в тезата, че когато недееспособните и ограничено дееспособните приемат наследството чрез конклюдентни действия, те отговарят неограничено.

Приносен характер има новата аргументация на тезата, че при приемане по опис ограничаването на отговорността на наследника е по обекти, т.е. че той отговаря само с наследственото имущество (а не с личното си имущество до размера на получените активи като стойност). Приносни моменти разкрива и тезата, че ограничената наследникова отговорност следва да бъде съобразена не от съда, а от съдебния изпълнител, защото приемането по опис не води до редукция на размера на дълга, което означава, че при предявен осъдителен иск съдът ще осъди наследника да плати целия размер на дълга на този наследник, а ограничената отговорност ще бъде съобразена в рамките на изпълнително производство.

Приносни моменти разкрива и анализът на крайния срок на отделното управление на наследството от личното имущество на наследника - до изтичане на сроковете по чл. 65, ал. 1, изр. второ ЗН или до пълното удовлетворяване на всички наследствени кредитори и заветниците.

Научни приноси се съдържат и в тезата, че приемането на наследството от един наследник няма действие за останалите (чл.62 ЗН), както и в предложеното от автора тълкуване на тази разпоредба, чийто смисъл следва да бъде, че ако всички наследници са приели по опис и по молба на един от тях вече е извършен опис, извършеният опис ползва и останалите.

Приносен характер има новата аргументация на виждането, че съгласно чл. 55 ЗН възниква ограничена отговорност по отношение на конкретни вземания и то по стойност, а не по обекти, като тя не се предполага от приемане по опис, а е негова алтернатива и защитава наследника, който не е приел по опис.

Принос на автора е и тезата му, че в някои случаи на възстановяване на запазена част от необходим наследник е налице ограничена наследникова отговорност по отношение на заветниците (не и с оглед кредиторите на наследството), както и описанието на характеристиките на тази ограничена отговорност.

Друг принос се съдържа в тезата, че при отделяне на наследство по чл. 67 ЗН не се ограничава на наследниковата отговорност, както и в изясняването на съотношението между приемането по опис и отделянето на наследството.

Научен принос представлява сама по себе си и изложената в труда систематизация на гаранциите за защита на правата на кредиторите и заветниците при ограничена отговорност – забраната за отчуждаване на активи от наследството по чл. 65, ал. 1 ЗН; задължението на приелия по опис наследник да посочи всички известни нему наследствени права при извършване на опис; задължението на приелия по опис наследник да управлява наследствената маса с грижа, каквато полага към собствените си работи; задължението на наследника, установено в чл. 65, ал. 2 ЗН, да даде сметка за управлението на кредиторите и заветниците.

Несъмнен научен принос представлява и становището на автора, че заветниците не са кредитори на наследството, тъй като техните вземания възникват след откриването на наследството и след приемането на завета, т.е. в резултат на юридически факт, който включва извършване на частно завещателно разпореждане, смърт на завещателя и приемане на завета – изрично или чрез конклюдентни действия.

Друг принос е анализът на правоотношението между наследника и заветника.

Приносен характер има тезата на автора, че по същината си „недействителността“ по смисъла на чл. 19, ал. 1 ЗН представлява нищожност.

Принос на автора е и тезата му, че когато завещаната вещ е обременена с ипотека или залог и заветникът да претърпи съдебно отстранение, той не може да предяви срещу наследника регресен иск в качеството на кредитор на наследството.

Приносни моменти се съдържат и в сравнителноправното изследване на двете системи за ликвидизиране на наследствените дългове и на отговорността към заветниците,

наречени от автора „централизирана“ и „децентрализирана“, както и анализът му на действащата в България система, съгласно която кредиторите и заветниците следва да предявят своите вземания към универсалните правоприемници на починалия – наследници по закон и/или по завещание или държавата в хипотезата на чл. 11 ЗН, без да е уреден ред и срокове, с изключение на случаите по чл. 66, ал. 1 ЗН и на определяне на такъв ред от завещателя с изрична клауза в завещанието.

Приносни моменти се съдържат в анализа на недостатъците на децентрализираната система, уредена в България, и в предложението за замяната ѝ с централизирана система (охранително производство пред районния съд по местооткриване на наследството, в което наследниците приемат наследството пред съда). Принос на автора е и изводът му за отликите на тази система от уреденото в чл. 553 и сл. от Гражданския процесуален кодекс производство по открито наследство.

Друг принос на автора е и предложението му за премахване на възможността за приемане на наследство чрез конклюдентни действия.

Към автора би могло да се отправят някои препоръки за усъвършенстване на работата. Доколкото предмет на труда е българското позитивно право, историческият и сравнителноправен характер на изследването не следва да бъде самоцелен, а да бъде насочен единствено към анализ на българското право и към възможностите за неговото усъвършенстване.

Тези препоръки обаче по никакъв начин не променя генералната оценката, че работата е оригинален научен труд с многобройни и важни научни приноси.

4.2. За участие в конкурса кандидатът е представил четиринадесет статии.

Приносният характер на статията „Съвременната концепция за наследяване на задължения и връзката ѝ с римската familia“, публикувана в *Ius Romanum*, 2017, No 1, с. 1-10, се съдържа в тезата на автора, че наследяването на задължение по римското право може да се обясни с общността между членовете на римската familia, при която синовете на pater familias още приживе на него са влизали като участници в правоотношенията между фамилията и трети лица, както и в анализа на трансформацията на разбирането за продължаване на личността на починалия от наследниците му в тезата за универсалното правоприемство.

В статията „Възражения срещу съществуването на вземането в производството по чл. 135 ЗЗД в съдебната практика“, публикувана в *Търговско и облигационно право*, 2017, No 6, с. 32-39, приносни моменти се разкриват в тезата, че в производството по иск по чл. 135 ЗЗД следва да е допустимо да се разглеждат възражения на ответника срещу съществуването на вземането на ищеца, дори и без да е предявен обективно съединен иск за съществуването на вземането.

Статията „Активната завещателна дееспособност според проекта за Закон за физическите лица и мерките за подкрепа“, публикувана в *Съвременно право*, 2017, No 3, с. 25-33, проследява възникването и развитието на изискванията за активна завещателна дееспособност, причините за уреждането им, както и критика срещу премахването на някои от тях (отсъствието на пълно запрещение и способността да се действа разумно) в проекта за Закон за физическите лица и мерките за подкрепа, като е аргументирана тезата за необходимостта от запазването им, което обосновава приносният ѝ характер.

В статията „Промени в уредбата на условията за встъпване в брак според проекта за Закон за физическите лица и мерките за подкрепа“, публикувана в *Приложение на конституционните принципи в публичното и частното право. Сборник с доклади от юбилейна международна научна конференция "25 години юридически факултет на ВТУ "Св. св. Кирил и Методий" и 25 години от приемане на Конституцията на Р България"*. Велико Търново: Университетско издателство "Св. св. Кирил и Методий", 2017, с. 412-

421, се проследява възникването и развитието на някои от пречките за сключване на брак, както и причините за уреждането им. Приносни моменти се съдържат и в критиката срещу премахването на някои от тези пречки (пълно запрещение и душевна болест или слабоумие, които са основания за поставяне под пълно запрещение) в проекта за Закон за физическите лица и мерките за подкрепа и е аргументирана тезата за необходимостта от запазването им.

Научен принос в статията „Още веднъж за ревандикационния иск от съсобственик срещу трето лице“, публикувана в *De iure*, 2018, No 2, с. 169-173 е тезата на автора, че съсобственик може да ревандикира цялата вещ от трето лице-несобственик, както и критиката му срещу разбирането, че в този случай съсобственикът може да ревандикира само притежаваната от него идеална част от вещта. С приносен характер са и аргументите, основани на същността на ревандикационния иск и съсобствеността, както и съдържащото се в статията телеологическо тълкуване.

Научен принос в статията „Относно правната същност на иска по чл. 30 от Семейния кодекс“, публикувана в сборника *Научни трудове на Русенския университет "Ангел Кънчев" за 2017 г.*, том 56, серия 7, Правни науки, 2017, с. 36-39, е критиката срещу тезата, че ако предмет на иска по чл. 30 от Семейния кодекс (СК), съответно по чл. 33, ал. 2 СК при режим на разделност, са принадлежащи на другия съпруг вземания, то искът е конститутивен и при уважаването му ищецът ще стане сътитляр на процесното вземане. Приносен момент има и тезата, че искът по чл. 30 СК (респ. чл. 33, ал. 2 СК) винаги е осъдителен по своя характер.

Формулираната в статията „Относно наследствената общност“, публикувана в *Собственост и право*, 2018, No 4, с. 43-50, теза за обхвата на наследствената общност и за правата и задълженията, които остават извън нея и които се притежават от наследниците в разделност, съдържа научни приноси. Приносен характер има и разбирането на автора, че върху наличните и безналичните акции възниква наследствена общност, както и предложението му за уреждане на нарочно производство за ликвидиране на съвместното притежание върху тях.

В статията „Необходимостта от формиране на маса, от която се възстановява запазена част от наследството. Тенденции в съдебната практика“, публикувана в *Собственост и право*, 2018, No 12, с. 46-51, е изложено виждането с приносен характер, че имуществена маса по чл. 31 ЗН следва да се формира като числена стойност във всички хипотези на възстановяване на запазена част, с изключение на случаите, когато накърняването е извършено единствено чрез универсално завещателно разпореждане или чрез дарение или завет, които изчерпват изцяло наследството. Принос представлява и разбирането, че маса следва да се формира и когато се атакува универсално завещателно разпореждане, а в полза на ищеца е извършено дарение или завет (виждане, което впоследствие бе възприето в практиката на Върховния касационен съд).

В статията „Местооткриване на наследството според българското право в контекста на правото на ЕС“, публикувана в сборника *Актуални проблеми на позитивното право в контекста на членството на Република България в Европейския съюз*. Велико Търново: Фабер, 2018, с. 119-124, е аргументирана тезата с приносен характер, че тълкуването на чл. 1 ЗН, според което под „местожителство“ следва да се разбира „постоянен адрес“, противоречи на Регламент 650/2012, както и становището с приносен характер, че терминът „местожителство“ следва да се разбира като „обичайно местопребиваване“.

Статията „Joint and several liability and separate liability of the heirs for hereditary obligations – short comparative and historical overview“, публикувана във *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools*. Volume 28, Number 4, 2018, p. 114-116, съдържа исторически и сравнителноправен анализ на двете познати разрешения

по отношение на отговорността на наследника към кредиторите на наследството и заветниците – солидарна и разделна. Обоснована е тезата с приносен характер, че разделната отговорност е по-подходящото решение, тъй като защитава не само интереса на кредиторите и заветниците, но и този на наследниците.

В статията „Съпоставка между наследяването и другите способности за смяна на длъжника“, публикувана в сборника *Научни трудове на Русенския университет "Ангел Кънчев" за 2018 г.*, том 57, книга 7, 2018, с. 116-120, е направено сравнение с приносен характер между наследяването на дълг и останалите способности за прехвърляне на задължение - заместване в дълг, субективна пасивна новация, договор за прехвърляне на наследство. Принос на автора е и тезата му, че универсално правоприемство е налице само при наследяването на дълг, че този способ за придобиване на задължения е единствен в случай на смърт, както и че дългът преминава в патримониума на новия длъжник в непроменено състояние.

Приносни моменти в статията „Правото на наследяване - римскоправни основи“, публикувана в *Ius Romanum*, 2019, извънреден брой Theo noster, Studia in memoriam Theodori Piperkovi, ISSN 2367-7007, с. 81-89, се съдържат в извода, че правото на наследяване е възникнало още в римското право, в анализа на начина на придобиване на наследство в различните исторически периоди от развитието на римското право и спрямо отделните видове наследници, както и в заключението в кой период и по отношение на кои наследници е съществувало такова право.

В статията „Относно същността на негаторния иск като вид петиторен иск и необходимостта от вписването му“, публикувана в *Годишник на Софийския университет "Св. Климент Охридски". Юридически факултет*. Том 86. С.: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2019, с. 257-267, е изложено виждането за необходимостта от еднакво третиране на ревандикационния и негаторния иск поради множеството техни близки белези и поради сходната им правна същност, което само по себе си има приносен характер. Научен принос се съдържа и в извода, че установяването на принадлежността на правото на собственост или на ограниченото вещно право се включва в предмета на делото по чл. 109 ЗС, както и предложението исковата молба с правно основание чл. 109 ЗС да полежи на вписване.

Статията „Задължението на наследника, приел наследството по опис, за даване на сметка“, публикувана в сборника *Научни трудове на Русенския университет "Ангел Кънчев" за 2019 г.*, том 58, книга 7.1, 2019, с. 114-117, съдържа анализ с приносен характер на задължението на наследника, приел по опис, за даване сметка на кредиторите на наследството и заветниците относно предпоставките за възникване на задължението, съдържанието му, и последиците при нарушаването му. Принос на автора са и направените от него предложения за изменения на законодателството с оглед уреждане на право на кредиторите и заветниците да искат по съдебен ред сметка от длъжника, както и във връзка с уреждане на неблагоприятна последица при нарушаването на задължението - отпадане на ограничената отговорност на приелия по опис наследник.

6. Заключение

Представените за конкурса научни трудове на главен асистент д-р Венцислав Петров – както хабилитационният труд, така и останалите, по качества отговарят и даже надхвърлят изискванията на закона. В тях се съдържат многобройни ценни научни приноси. Кандидатът е демонстрирал своите възможности да формулира и аргументира научните си тези. Изводите му имат и голямо практическо значение.

Както вече се посочи, Венцислав Петров е изтъкнат преподавател с дълъг учебен стаж в юридическия факултет на Софийския университет „Свети Климент Охридски“ и

Великотърновския университет „Свети свети Кирил и Методий“, обичан и уважаван както от колегите си, така и от студентите, на които преподава.

Предвид изложеното, убедено предлагам за „доцент“ по професионално направление 3.6. „Право, специалност „Гражданско и семейно право“ в юридическия факултет на Софийския университет „Свети Климент Охридски“ да бъде избран Венцислав Людмилов Петров.

София, 11 септември 2020 г.

С уважение: _____
(Ангел Калайджиев)